

سه شنبه 17 آذر 1394 - 07:44

خانواده؛ بی دفاع در فضای مجازی

با بالا بردن سواد رسانه‌ای خانواده‌ها می‌توان آنها را از آسیب‌های فضای مجازی ایمن کرد...

با بالا بردن سواد رسانه‌ای خانواده‌ها می‌توان آنها را از آسیب‌های فضای مجازی ایمن کرد
خانواده؛ بی دفاع در فضای مجازی

فضای مجازی برای خانواده دنیایی شیرین اما ناامن است، آن طور که رئیس پلیس فتا هشدار داده هتک حیثیت و نشر اکاذیب، کلاهبرداری‌های رایانه‌ای، مزاحمت‌های اینترنتی و انتشار فیلم و عکس‌های خصوصی و خانوادگی، بیشتر از دیگر جرایم خانواده‌ها را در دنیای مجازی تهدید می‌کند. نگران‌کننده‌تر این که در هشت ماه امسال 11 درصد جرایم دنیای مجازی اخلاقی بوده است.

بخشی از خبرهای ریز و درشتی که هر روز صفحات حوادث روزنامه‌ها را سیاه کرده و عده زیادی از شهروندان را متعجب می‌کند، در فضای مجازی رقم می‌خورند. این دست از اخبار به این علت برای افراد قابل توجه است که تحت تاثیر این جرایم، دامنه بیشتری از اعضای خانواده آسیب می‌بینند، برای نمونه به صدها پرونده‌ای می‌توان اشاره کرد که در آن داماد یا عروس‌های قلابی اقدام به کلاهبرداری از خانواده‌ها کرده‌اند یا از پسری نوشت که به تازگی ماجرای انتشار عکس‌هایش با چند دختر مانند بمب در فضای مجازی ترکید و در نهایت از سوی پلیس فتا بازداشت شد. البته باید به این پرونده‌ها صدها مورد دیگر را نیز اضافه کرد که خانواده‌ها به دلیل ترس از آبرویشان ترجیح داده‌اند بسوزند و بسازند؛ اما لب به شکایت باز نکنند.

سقوط اخلاق در دنیای مجازی

روز گذشته محور نشست خبری سردار کمال هادیان‌فر، رئیس پلیس فتا حول و حوش عوامل تهدید خانواده‌ها در فضای مجازی برگزار شد. هرچند در هشت ماه گذشته 52 درصد جرایم در فضای مجازی به برداشت‌های غیرمجاز از حساب‌های بانکی مربوط بوده، اما باید نگران این بود که دومین جرم در فضای مجازی هتک حیثیت و نشر اکاذیب است که 12/6 درصد تمام جرایم را به خود اختصاص داده است. البته نکته نگران‌کننده‌تر این است که برداشت‌های غیرمجاز از حساب‌های بانکی در هشت ماه امسال 16 درصد و هتک حیثیت و انتشار اکاذیب نیز 92 درصد افزایش داشته است.

میانگین سنی مجرمان

مساله دیگری که باید نسبت به آن هشدار داد پایین بودن میانگین سنی مجرمان در فضای مجازی است، زیرا براساس گزارش پلیس فتا میانگین سنی مجرمان 23/5 سال است. بنابراین با بالا بردن سواد رسانه‌ای خانواده‌ها باید برای ایمن شدن آنها بیشتر تلاش کرد، به همین دلیل مسئولان نظام آموزشی کشور باید رویکرد تازه‌ای را در پیش بگیرند.

دکتر علیرضا حسن‌زاده، مدیر گروه مدیریت فناوری و اطلاعات دانشگاه تربیت مدرس نیز در گفت‌وگو با جام‌جم می‌افزاید: اعضای خانواده باید بدانند در فضای مجازی چه اصولی را رعایت کنند؛ زیرا اگر اخلاق و فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات بین خانواده‌ها گسترش پیدا کند، جرایم سایبری کاهش پیدا می‌کند.

برای رسیدن به این مهم، اعضای خانواده باید یاد بگیرند از فناوری اطلاعات چگونه استفاده کنند. در واقع والدین باید برای بالا بردن سواد دیجیتال خود و کودکانشان تلاش کنند. برای نمونه والدین می‌توانند رایانه را در محلی بگذارند تا کودکان کنار پدر

یا مادر خود از آن استفاده کنند. علاوه بر این نظام آموزشی کشور نیز باید کودکان را به شکلی تربیت کند که از فضای مجازی و شبکه اجتماعی برای پیشبرد اهداف مناسب استفاده کنند.

پایش خانواده در فضای مجازی

حسن‌زاده یادآور می‌شود: یکی از اهداف شبکه‌های اجتماعی پایش خانواده‌هاست؛ یعنی صاحبان این شبکه‌ها با تجزیه و تحلیل محتواهایی که افراد تولید می‌کنند، نیاز آنها را شناخته و برای استفاده از آنها دست به کار می‌شوند. به عبارتی دیگر، آنها پس از کشف نیاز برای مردم، محصول دیگری تولید می‌کنند که برای رسیدن به اهدافشان عرضه می‌شود.

با توجه به نظر مدیر گروه مدیریت فناوری و اطلاعات دانشگاه تربیت مدرس باید خاطرنشان کرد در کشورمان نیز باید پس از فرهنگ‌سازی و رواج استفاده درست از فضای مجازی، نیاز خانواده‌ها مورد توجه قرار گیرد.

کارن خانلری، عضو کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس نیز در گفت‌وگو با جام‌جم می‌گوید: کاهش جرایم و تخلفات اینترنتی به فرهنگ‌سازی نیاز دارد و کار ساده‌ای نیست، به همین دلیل باید نظام آموزشی کشور در این راستا قدم بردارد.

وی با بیان این که فضای مجازی جنبه‌های مثبت زیادی دارد، یادآور می‌شود: باید برای استفاده از نکات مثبت تلاش کنیم و با برنامه‌ریزی جنبه‌های منفی آن را کاهش دهیم. هرچند پلیس فتا برای مقابله با جرایم اینترنتی تلاش می‌کند، اما مسئولان نیز برای کنترل و کاهش جرایم باید برای فرهنگ‌سازی و بالابردن سواد رسانه‌ای شهروندان سرمایه‌گذاری کنند.

تولید محتوای مناسب

بخشی از دلایل نامناسب بودن فضای مجازی را باید نبود محتوای مناسب برای استفاده خانواده دانست؛ زیرا هرچا برای انتشار آگاهی تلاشی صورت نگیرد، بازار شایعه و رواج اطلاعات غلط گرم می‌شود.

مهدی بوتراپی، کارشناس فضای مجازی نیز در گفت‌وگو با جام‌جم عنوان می‌کند: تولید محتوای مناسب می‌تواند مشکل این حوزه را کاهش دهد؛ زیرا بسیاری از سایت‌ها مانند ویکی‌پدیا کاربر محور است و می‌تواند اطلاعاتی ارائه کند که صحت ندارد.

وی تصریح می‌کند: با رشد فناوری و ورود گوشی‌های هوشمند دیگر نمی‌توان مانع استفاده اشخاص شد، به همین دلیل خانواده‌ها در این میان نقش مهم‌تری دارند، چون قادرند دسترسی فرزندان به سرویس‌های مناسب را مدیریت کنند.

به نظر بوتراپی، دنیای مجازی نیز مانند دنیای واقعی تهدیدهایی دارد، به همین دلیل چاره کاهش آمار جرایم در دنیای مجازی این است که کاربردهای صحیح آن آموزش داده شود و این آگاهی را در خانواده‌ها ایجاد شود که انتشار عکس‌های خصوصی یا برخی اطلاعات در دنیای مجازی می‌تواند عواقب ناگواری برایشان داشته باشد.

مهدی آیینی

جامعه